

szeszit.ég kiadó
vital és nyomda

Kolozsvár, St. Baron
Pop (Brassai-utca) 10

Telefon:
Kis- és kiadóhivatal
977, 228 és 1047

1936. Szeptember 15. Szerda

Egy szám ára pályaudva-
ra vidéken is lej
Bukarestben — — 5

UJ KELET

ESZDŐ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100
Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjel drágább

Csehszlovákiában
Egy hónapra — — ck 40—
Egy szám ára — — ck 2—

1936 Szeptember 15 Szerda

Kolozsvár * IX. évfolyam * 204 szám

5687. Tisri 7

Kormánybiztos vagy szinekura

A hivatalos lapnak ma reggeli száma váratlan bombát robbantott bele az erdélyi gazdasági közéletbe. A régóta riasztó híradások addig festegették az ördögöt a falra, amíg a mumus hivatalos számmal, szabályszerű pecséttel és a kereskedelemügyi miniszter sajátkezű aláírásával felbukkant a „Monitorul Oficial” hasábjain. A 76297. és 76298. számú kereskedelemügyi miniszteri rendeletek szerint nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy minden törvényes alap és jogszokás ellenére miniszteri biztost neveznek ki két erdélyi vállalat élére. A hivatalos lapban megjelent két rendeletnek a szó szoros értelmében döbbenetes hatása volt. A gazdasági élet vezető egyéniségei először a szemüket dörzsölték, mert első pillanatban képzetlenek voltak hinni a nyomtatott betűnek és talán napokig fog tartani, amíg az erdélyi gazdasági élet apparátusa reakcióra szedi össze magát a váratlan csapás kábulatából.

A kormánybiztosok kinevezésének rémhírre nem először kísért az erdélyi gazdasági élet frontján. A liberális kormány, amely uralkodása alatt a nacionalizálás tügye alatt szellemesen „liberalizálni” igyekezett a kereskedelmi és iparvállalatokat, már három évvel ezelőtt vetette fel először azt a gondolatot, hogy az erdélyi, különösen pedig a bánági vállalatok élére „a termelés biztositása érdekében” kormánybiztosokat állít. A termelés biztositásának frízisa alatt az a mélyértelmű elgondolás húzódott meg, hogy a liberális párt helyi korifeusai számára zsiros konkokat termeljenek ki. A liberális párt próbálkozásaira országsszerűen olyan elemi erővel tört ki a felháborodás, hogy a liberalizálási akció eme koronája jó időre lekerült a napirendről.

Másodszor körülbelül egy hónappal ezelőtt bukkant fel komoly formában újra az a hír, hogy az Averescu-kormány speciális gazdasági bizottság javaslatára kormánybiztosokat fog kinevezni több erdélyi és bánági magánvállalathoz. A speciális gazdasági bizottság, amelynek működése az érvényben lévő törvények szerint még mindig nem eléggé tisztázott, minden jogi alap nélkül tette meg ezt az indítványt, anélkül, hogy az intézkedés szükségét általános puffogó frázisokon kívül logikus és törvénypiragrafusokra támaszkodó érvekkel igyekezett volna indokolni. Az ország sajtójának egyöntetű tiltakozása ezt a második kísérletet is csúrájában fojtotta el, úgy, hogy a pénzügyminiszter és a kereskedelemügyi miniszter is sietve cáfoló kommunikét szerkesztett össze, amely szerint a kormány tagjai egyáltalában nem foglalkoznak ilyen tervekkel.

Úgy látszik, hogy az erős sajtó-attak nem ölte meg ezt a képtelen tervet, a szándék továbbra is Damoklesz kardjaként lebegett a gazdasági élet feje fölött, csak egyideig visszahúzódott a nyilvánosság elől és csak az alkalomra várt, hogy a szó szoros értelmében orvul csaphasson rá áldozataira. Az alkalom nem sokáig késett. Averescu miniszterelnök államügyekben külföldön utazik s az ő távollétében helyettesei nagyon rosszul sáfárkodnak az ország érdekeivel. Míg a miniszterelnök nap-nap után aratja a külpolitikai sikereket, addig helyetteseinek sikerült ezt a nagy belpolitikai bakkot előzni. Mert hogy ebben az ominózus két rendeletben benne van Averescu helyettesének, Coanda tábornoknak a keze, ahhoz semmi kétség sem fér, annál is inkább, mert a két első kinevezett kormánybiztos, amint mondani szokták, „közvetlen környezetéhez” tartozik a helyettes miniszterelnöknek. Az első vállalat, amelyet a kormánybiztosi kinevezés kétértékű

szerencsése ért, a „Phoenix” nagybányai vegygyár, Maica Juon tábornokot, a másik ilyen szerencsés vállalat a nagyzebenei Általános Takarékpénztár pedig Coanda Henry mérnököt kapta ajándékba a kereskedelmi minisztertől.

Ez a két rendelkezés, amelynek ijesztően precedensszerű mellékze van, tekintve attól, hogy teljesen törvénytelen, súlyos veszélyeket rejt magában. A kinevezési formula ugyanis általános szövegekbe fellel, mindössze annyit mond, hogy ezek a kormánybiztosok ellenőrizni fogják a vállalatok működését, de egyetlen szóval sem precizirozza működési körüket. Nemcsak arról van tehát szó, hogy a vállalatoknak ez a kénytelen-kelletlen szines-kura nagy anyagi áldozatokba kerül majd, de nyugtalanító konfliktusokhoz az arányát is előrevetíti ez a miniszteri rendelet, hiszen a kormánybiztosoknak ugyisolyan saját befátságokra van bízva, hogy milyen hatáskört akarnak megkapni teremtési a vállalatok belső életében. Nemcsak azt jelenti ez az intézkedés, hogy ez a zavaros helyzet éppen a pézsházis kelles közepén lehetetlenné fogja tenni a kormánybiztosok megáldott vállalatoknak akár belföldi, akár külföldi kölcsön megszerzését, de jelenti azt is, hogy az ilyen vállalatok egész termelési és elosztási rendszere ki lesz téve a vállalatok érdekeitől teljesen távolálló kormánybiztosok

Királyi udvari szállítók.

A legszebb valódi keletgyöngyök
dus választókban
Fenyő & Braunfeld
ékszerüzletében kaphatók.
Cluj, Piața Unirii 15.
Telefon interurban 6-43.

kénye kedvének.
A magángazdálkodás rendszere alapján álló egyetlen országnak sem jutott észébe még ennek a közgazdasági abszurdumnak életbeléptetése. A termelési biztosok fogalmát csak Oroszországban ismerik, ott viszont a magántulajdon az ismeretlen fogalom és hogy ezt a kettőt, hogy lehet összeegyeztetni, annak csak a kormány a megmondhatója, amelynek úgy látszik, mindenekelett és mindenekeffölött az a legfontosabb gondja, hogy a maga embereit kiadós posztokon helyezze el. Ez a szándék pedig, amely épen annyira oktalan, mint törvénytelen, szemban fogja találni magát az ország közvéleményének egyetemével.

Averescu tábornok Rómában aláírja a román-olasz szerződést

Averescu Románia állandó népszövetségi tagságáról tárgyal Genfben

(Genf, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A román miniszterelnök, aki a parlament nyári szünetét külföldön töltötte, külföldi utja során jelentős külpolitikai sikereket ért el. Averescu tábornok miniszterelnök tegnap hosszabb megbeszélést folytatott Streseman német külügyminiszterrel. Beavatott körök szerint a háború alatt kibocsátott Generala-bankjegyek ügyéről volt szó a két államfő között. A román miniszterelnök ma Chamberlainnal és az olasz delegáció tagjaival tárgyalta Románia állandó népszövetségi tagságáról. A tárgyalások a legharmadikussal mederben haladtak.

Bukarest, szeptember 14. Az „Univer” jelentése szerint Averescu tábornok ma Rómába érkezik. Ez alkalmával aláírja a román-olasz szerződést és Mussolini bankettet rendez a román miniszterelnök tiszteletére. A bankett alkalmából az „Univer” tudósítása szerint fontos ki-jelentések fognak elhangzani, amelyek a két szerződő ország közötti jóviszony első lépését fogják jelenteni.

Lupu nem alakít külön pártot, sőt alelnöke lesz az egyesült pártnak

A parasztpárt és nemzeti párt bíróság elé állítják az időszak választások elnökeit. Goga hazaérkezett

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette tegnap az Uj Kelet, hogy a parasztpárt összehívta állandó bizottságának és végrehajtóbizottságának ülését, hogy az október elején összeülő parasztpárti kongresszusra a fuzió rafifikálását előkészítsék.

A tuzió újabb fordulatának legérdekesebb eseménye, hogy Lupu és Joanitzescu disszidens szándékát sikerült lezárni.

A parasztpárt vezetési megbeszélést tartottak a politikai helyzetéről. Az ülésen többek között felszólaltak Lupu, Janian, Madgesru, Halippa, Miró és Mihalache. Mihalache ismertette a nemzeti párttal, illetve Maniuval kötött fuzió megállapodását, melynek alapját az ismert tiz pont képezi. Az egyesült párt elnöke Maniu lesz, alelnökei Mihalache és Lupu.

A nemzeti és parasztpárt végrehajtóbizottsága egyébként elhatározta, hogy a most lefolyt időszak választások valamennyi elnökét

és a kirendelt karhatalmak tisztjeit bíróság elé állítják az elkövetett választási visszaélések miatt.

Bukarest, szeptember 14. Goga Octavian belügyminiszter ma hazaérkezett külföldi útjáról. A miniszter Csucsán marad holnapig, amikor visszatér a fővárosba és átveszi a belügyminisztérium vezetését.

Jelentették tegnap, hogy a király hazatért. A király hazaérkezéssel megszűntek a minisztertanácsra átruházott királyi prerogatívák és az uralkodó újból átvette jogainak gyakorlását.

Tegnap még a Valencia volt a sláger, ma már lépten-nyomon csak a két új világláger halja: az alábbi **Estrella Tango, La Barcelona Charleston.** Fekete Tivod r szövegével most jelentek meg, darabja 30 lej. Moravetz kiadás, mindenütt kaphatók. Egyébb slágerek: Pique Dame Tango 24 lej, Mon Plaisir 24 lej, Valencia 30 lej, Valentino 30 lej. Mindenütt kaphatók.

INNEN-ONNAN

Az ultra X sugarak. A tudomány fejlődésének szédületes perspektíváját tárják fel azok a kísérletek, amelyeket Milikan amerikai tudós folytat a kozmetikus sugarak hatásának kipróbálására. A Milikan által kimutatott kozmikus sugaraknak kétszázötvenszer nagyobb energiájuk és áthatoló erejük van, mint a legerősebb Röntgensugaraknak. Ezeknek a sugaraknak létezéséről már a híres angol fizikusnak, Rutherfordnak is volt sejtése, anélkül azonban, hogy azoknak kimutatása sikerült volna neki. A további elvárások kutatásából a feltevéstől indultak ki, hogy a világegyetemben kell lenni olyan elemnek, ami jelentősen nehezebb, mint az eddig legnehezebbnek ismert elem, az urán. Ez az ismeretlen anyag a forrása az ultra-x sugaraknak, amelyekről aztán Milikan kimutatta, hogy a földet körülvevő légkörön kívül találhatók fel. Epen ezért az ultra-x sugarak hatása magas hegyes csúcsokon inkább észlelhető, mint alacsonyabb régiókban. Milikan 18 000 méter magasságba eresztett fel kísérleti ballonokat és a kereszt sugarak létezését kétségtelenül bebizonyította. A Mont Whitney legmagasabb pontján egy tóba eresztett elektroszkóp segítségével Milikan megállapította, hogy az ultra-x sugarak hatása huszonkét méternyire a víz alatt is érezhető. Ez az erő egy két méter átmérőjű ólomtömbön is áthatolhat. Legutóbb Milikan a Szovjetunió területén, az afganisztáni Karakaszchik hegységen 14 000 láb magasságban a tenger színe fölött végzett kísérleteket, amelyek az eddigi eredményeket mindenben megerősítik. Most azon dolgozik a kiváló amerikai fizikus, hogy az ultra-x sugarak gyakorlati értékét fölfedje.

Hauptmann Gerhart pénzt keres. Az a fanatikus gárda, amely a legnagyobb német író körül képződött, az utóbbi időkben családostan tapasztalja, hogy a kedvezőtlen anyagi viszonyok még a mester híres művészi intranzigenciáját is megpuhították. Hauptmann drámáinak hozadéka megcsappant, könyveinek jövedelme is lényegesen kisebb, mint ez előtt volt és az aránytalanság szükségletei és bevételai között arra indítja, hogy jöppénzért olyan megbízásokat is elfogadjon, amelyek a presztizsét épenéggel nem gyarapítják. Így történt, hogy 20 000 aranymárkáért elvállalta az Ufa Faust-filmje verses feliratainak elkészítését, ami irodalmi körökben nagy megütközést keltett. Hans Kyser, a film szerzője, akit benső barátság fűzött Hauptmannhoz, felkereste a mestert hiddensei világlájában és igyekezett őt meggyőzni arról, hogy ilyen munka nem méltó hozzá. A mester azonban hajthatatlan maradt, mire Kyser nyíltlevelet intézett hozzá. Hauptmann nem felelt a nyíltlevelre, ellenben megcsinálta a 700 verses filmfeliratot. Időközben az Ufa is megmondta magát és a híres író drága filmfeliratait nem veszi igénybe, noha a kikötött honoráriumot természetesen ki kell fizetnie.

Alig simultak el ennek az afférnak hullámai, elterjedt a hír, hogy Hauptmann ismét olyan feladatot tűzött maga elé, amely nem illik bele a hívei által róla alkotott képbe. A mester ugyanis azzal a tervvel foglalkozik, hogy Shakespeare Hamletjét átírdolgozza, új formába önti és nemcsak drámatulajdonosként rekonstruálja, hanem saját verseivel is megtoldja. Ez a hír is lesújtóan hat a Hauptmann-ivők népes táborára, amely aggodalommal látja, hogy a mester kezd letérni művészi hivatásának pályájától. Ezzel kapcsolatban arról is beszélnek, hogy Hauptmann „Dorothea Angermann“ című legújabb drámájának tartalmát azért titkolták akkor is, amikor már néhány színház elfogadta előadásra, mert a dara akkor még nem is volt befejezve. Bezzeg régebben hosszú hónapokig furt-faragott a mester egy-egy darabja mondatain, míg a nyilvánosság elé bocsátotta.

Tempora mutantur. A megélhetés súlyosbodott feltételei még Hauptmann pedáns műgondját és megalkuvást nem ismerő művészi lelkiismeretességét is kikezdték.

Tudományos csoda gyógymód. Nem véletlen és nem is kenyéririgység csupán, hogy az utóbbi időkben az orvostudomány fokozott harcot indít a természetes gyógymód és a csodadoktorok

ellen. Az igazi ok, hogy maga az orvostudomány is legitím összeköttetésbe lépett a csodához közelálló gyógyítás módjával. Persze különböző tudományos elnevezések alatt ismerik ezeket az új gyógymódokat, amelyek azonban végeredményben mégis közelebb állnak a gyógyfűvekkel való kurázshoz, mint az orvostudományhoz. Az új gyógymód lázat idéz elő mesterségesen és élőbaktériumokat, idgen fehérje-anyagot, vagy maláriaszórumot fecskendez be a vérbe. A Salvarsannak malária szórummal való helyettesítése a legjobban megvilágítja az orvostudomány utjának új irányvonalát. A lényeg, hogy az új gyógymód nem a betegség, hanem az ellen irányul, hogy a szervezet beteg legyen.

Az új gyógymód Stejkal bécsi orvosánától származik és az a lényege, hogy a beteg egy cukoroldatból kapja injeccióit. A cukoroldat huszonnégy, vagy negyvennyolc óra tartamára lényegesen változókat idéz elő a szervezetben és ezek a változások hasonlóak azokhoz, a miket az érvágás okoz, de gyorsabbak és intenzívebbek annál. Bebizonyosodott, hogy a cukoroldat befecskendezése után

Szokolov nyilatkozik Palesztina gazdasági válságának leküzdéséről

Palesztina gazdasági válságának oka a diaszpóra országainak gazdasági helyzetében keresendő

(Jeruzsálem, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától). Szeptember 3-án hagyta el a Cionista Executive elnöke, Nachum Szokolov, háromheti ott-tartózkodás után Palesztina földjét. Szokolov Délafrikából való visszajövetelét Palesztinát, Délafrikában, amint köztudomásu, igen nagy eredményű Keren Hájesszód munkát fejtett ki és Londonba való visszautazását arra használta fel, hogy utközben pontos információkat szerezzen Palesztina jelenlegi gazdasági állapotáról, nevezetesen arról a gazdasági válságról, amely hosszú idő óta urálja a palesztinai társadalmi viszonyokat. Ebből a célból Szokolov Palesztinában több gyűlésen részt vett és nevezetesen egy együttes gyűlésen, amelyen a palesztinai cionista executive tagjai, a Voad Löumi, továbbá a munkásság képviselői és még más fontos testületek kiküldöttei vettek részt. Ez a nagyfontosságú tanácskozás kizáróan a munkanélküliség megszüntetésének és a munkapiac javításának kérdéseivel foglalkozott. Ezenfelül azonban Szokolov meglátogatta az ország minden fontos gócpontját. Utjába ejtette az eddig általa még nem ismert új telepkeket is, nevezetesen az ugynevezett harmadik Alijjah (polgári közeposztály) településeit, Baé Barakkot, Magdielt (Tel Aviv mellett), a dőldai ipartelepkeket és Afule't. Ugyancsak meglátogatta a legújabb megvásárolt földterületeket Akkó és Haifa között, ahol tudvalevőleg az épülőerdélyi zsidó város területe is fekszik.

Három monstre népgyűlés

Palesztinai tartózkodása ideje alatt Szokolov három nagy monstre népgyűlésen vett részt és pedig a tel-avivi Bét-Haamban, továbbá a haifai technikumban és a jeruzsálemi héber egyetem amphiteatrumban, ahol is mindegyik alkalommal a zsidóság tízezrei hallgatották végig nagyjelentőségű fejtegetéseit. Beszédei főleg azért tarthatnak számot kivételes figyelemre, mert Szokolov az utóbbi időkben hónapokon át tartózkodott Amerikában és Délafrikában, ahol, amint már említettük, a Keren Hájesszód kampányt irányította és ennek következtében a világ zsidóságának eme két legfontosabb tömegével élő kontaktusban állott és így személyes alkalma volt ennek a zsidóságnak Palesztinahangulatról és építeni akarásáról személyesen meggyőződést szerezni.

A palesztinai válság oka a diaszpórában keresendő

A népgyűléseken tartott beszédei során érdekes párhuzamot vont ama gazdasági válságok között, amelyek manapság a világnak szinte minden országában tapasztalhatók és a palesztinai gazdasági válság között. Megállapította, hogy a palesztinai válság nem valami az ország területén előfordult esemény idézte elő, például

357 leiért gyapju női mellényt, minden árért női harisnyát, rendkívül olcsón gyermekharisnyát árusít Sipos, Cal. Reg. Ferdinand 8.

néhány pillanattal megszűnik minden légzési nehézség és a tudó működésének zavarai. De egész sor más betegségre is kedvező hatással van a cukoroldat befecskendezése, ezental pedig óriási mértékben meggyorsítja az orvosok hatását. Így például a tapasztalat azt mutatja, hogy a Salvarsan hatását a négyszeresére lehet fokozni, ha előbb cukoroldatot fecskendeznek a beteg testébe. De fordítva is ilyen a cukoroldat hatása, épp ilyen gyorsan el is lehet segítségével távolítani az idegen anyagokat a szervezetből és így többek közt a mérgezőeknek is kitűnő ellenszere.

Az új gyógymód még számos tudományosan megalapozva, csak annyi biztos, hogy a cukoroldattal való kezelés lényegesen elősegíti a szervezet gyógyulásra való hajlamát.

nem a valuta lezuhanása, vagy munkássztrájk, vagy forradalom váltotta ki a palesztinai válságot.

A mi országunk válságának igazi oka nem Palesztinában, hanem a diaszpóra országokban keresendő és mindenképp Lengyelországban. Az ugynevezett harmadik Alijjah, vagyis a polgári telepítés tudvalevőleg tulajdonképpen Lengyelországból rekrutálódott és addig, amíg Lengyelországot nem sújtotta a gazdasági válság, annak az élő kontaktusnak következtében, amely a lengyelországi települők és a Lengyelországban visszamaradt zsidóság között fennáll, természetesen Lengyelország pénzügyi viszonyai kihatással voltak a palesztinai települők gazdasági viszonyaira is. Azonban ugyanez a kihatás mutatkozik most negatív értelemben és a palesztinai gazdasági válságban csúszosodik ki. Azonban az erőknél egy hatalmas és végső megfeszítéssel le fogjuk tudni győzni ezt a rajtunk kívül álló okokból keletkezett válságot, mert Palesztinában nincs hiány sem a munkaskalomban, sem a munkára kész erőben.

A kölföle túlzás ellen

A Szopush-gygyen az egyetemi amphiteatrumban tartott hatalmas előadás után közvetlenül Szokolov fogadta a hírlapírókat, akik előtt kijelentette, hogy a sajtónak legelőször feladata az, hogy teljes becsületességgel és objektivitással tudósítsa a meggyőződését a helyzet igaz képéről és ebben a munkájában távolítsa magát úgy a túlzásoktól, valamint az elhallgatásoktól. Tökéletes természetes jelenség az, hogy csak azok panaszkodnak, akiknek rosszul megy a szerük és ennek következtében a világsajtóban csak ezeknek hangja volt eddig hallható. Aki azonban a dolgok lényegét úgy megvizsgálja, mint ahogy ő, Szokolov, tette ezt Afuleban, az arra a meggyőződésre jut, hogy tulajdonképpen vannak olyanok, akiknek gazdasági helyzete tökéletesen kielégítő. A sajtó hivatása, hogy ezt a tényt is kihangsúlyozza.

Altalanosságban Szokolov az ugynevezett gazdasági válság ellenére is jelentékeny haladást tapasztalt az országépítés minden terén. Folytatólagosan kimerítő információkat adott azokról a tárgyalásokról, amelyeket Palesztina fő-kormányzójával folytatott, akit megbeszélései során jóindulatu embernek ismert meg. Különösen az ország biztonsága iránt visel súlyosan gondot és Szokolovnak sok fontos intézkedést sorolta fel, amellyel Palesztina polgári rendjét és közbiztonságát kívánja intézményesen biztosítani. Azonkívül erősen foglalkozik a kormányzó az ország egészségügyi állapotával és nagy elismeréssel emlékezett meg az Emek zsidó lakosságának nagyszerű önfegyelmézettségéről, amellyel a tifuszepepidémia sikeres leküzdését lehetővé tette.

Szokolov szükségesnek tartotta kiemelni azt

Weisz Adolf uriszabóságát áthelyezte **Calea Regela Ferdinand 17. sz. alá**

az tényt is, ben a legutóbbi atmo is ezelőtt. E a transzjord zsidó települ aktuális és vezetés az e dök, hanem kezdeményez jordániában tovább nem iniciatíváját

A munk tuális kérdé elnöksége a tényéről és munkanélkü niákon hely továbbá, ho ráljanak a palesztinai ahhoz az al legolcsóbb a nélkül drágább sorban lévő ben az eset zsidó munk éppen a főké lés alapján

W

Az eln

(Bucures Kelet tudós Uj Kelet, h kel kapcsol hunyt ameri rövidesen R jó pár napja jelentik: est automobilon Borah ameri jára. Nagya sen Bukares Manu-család Snajaba me Jean Chriss jában fog la

(Bucures Kelet tudós

— amely román piló okozójává v

A legúj kapitány ar hogy a P nélkül fogj egylete érté aki véghezv

Borciuk első jelenté jelentette Páriban d városba me hatalmas tö rom előtt, k kor jelen le érkezett me Hétfőn lentettük, k gépét. A h

Legu óriási

„C

az tényt is, hogy a Cionista törekvésekkel szemben a legutóbbi időben Londonban sokkal kedvezőbb atmoszféra mutatkozik, mint bármikor is ezelőtt. Ezekhez a kedvező hírekhez tartozik a transzjordániai kérdés is. Transzjordániának a zsidó település szférájába való bevonása teljesen aktuális és reális kérdéssé vált és pedig a nevezetes az ebben a dologban, hogy nem a zsidók, hanem a vezető transzjordániai körök kezdeményezésére történt ez. Most már Transzjordániában is belátták, hogy az állapotok így tovább nem tarthatók és mindent a zsidóság iniciatívájától remélnék.

A munkanélküliség problémája

A munkanélküliség súlyosán égető és aktuális kérdésében Szokolov említést tett az ő elnöksége alatt megtartott tanácskozások eredményéről és azokról a fázisokról, hogy a munkanélküliség lehetőleg nagy részét a kölvárosokon helyezték el mezőgazdasági munkákra, továbbá, hogy városi szükségmunkákat inauráljanak a munkanélküliség csökkentésére. A palesztinai kormány sajnálatosképpen ragaszkodik ahhoz az alapelvhez, hogy a közmunkákat a legolcsóbb ajánlattevőknek adja ki. Viszont, tekintettel arra, hogy a zsidó munkaerő felértékelődött drágább, mint a teljesen igénytelen állati sorban lévő arab munkaerő, ennek következtében az esetleges közmunkák alig javítanak a zsidó munkanélküliségen. Mindamellett azonban éppen a főkormányzóval lefolytatott megbeszélése alapján Szokolov annak a reményének adott

kifejezést, hogy bizonyos mértékig a kormány révén is munkát tudnak szerezni a zsidó munkanélkülieknek.

Ami a nyomorgó középosztályt illeti, természetesen, hogy ezeken sokkal nehezebb dolog segíteni, mint a munkásságon. Délafrikában azon fáradozott, hogy egy jelzőlogócsont szerezzen a palesztinai középosztály részére, annál is inkább, mert éppen a délafrikai zsidóság volt az, amely ugyancsak egy jelzőlogócsont nyújtásával annak idején lehetővé tette a Hadath Hakkarmel felépítését. Első és legfontosabb dolgunk most az iparbank megerősítése.

A mandátum propagandája

A palesztinai csendőrség kérdéséhez Szokolov megjegyezte, hogy ebben az ügyben természetesen továbbra is mindent el kell követni, úgy Jeruzsálemben, mint Londonban, hogy a zsidó követelések kielégítést nyerjenek. Végül Szokolov megemlékezett a mandátumbizottság jelentéséről is, amely tudvaleg nagy csalódást okozott a zsidóság körében. Ebben az ügyben azonban megállapította, hogy jövő munkásságunkat többé nem Genfben, hanem azoknak az államoknak fővárosaiban kell kifejtetnünk, melyek a mandátumbizottságban képviselve vannak. Mert a mandátumbizottság tagjai már előre megszabott utasításokkal jönnek Genfbe és így a cionista vezetőség feladata a jövőben az lesz, hogy ezeket az utasításokat már eleve is a cionista érdekek irányában befolyásolja.

Wilson elnök özvegye csütörtökön Nagyváradra érkezik

Az elnökné 15 napig marad Romániában. Mária királyné amerikai útja

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Röviden jelentette már az Uj Kelet, hogy Wilsonnak, a békeszerződésekkel kapcsolatban híressé lett és nemrég elhunyt amerikai köztársasági elnöknek özvegye rövidesen Romániába érkezik. Wilsonné már jó pár napja a kontinensre érkezett és mint jelentik: csütörtökön átlépi a román határt és automobilon Nagyváradra érkezik. Az elnökné Borah amerikai szenátor leánya kísérette el útjára. Nagyváradról az özvegy elnökné egyenesen Bukarestbe folytatja útját, ahol az illusztris Manu-család vendégszer. Bukarestből Wilsonné Snajába megy, ahol 15 napot fog eltölteni és Jean Christovoninak, a híres bankárnak villájában fog lakni.

A már eddig kiadott kommunikék egyöntetűen jelentették, hogy Wilsonné romániai látogatásának semmiféle politikai háttérrel nincs és az kizárólag magántermészetű.

Ezzel a látogatással kapcsolatban felütnést kelt a „Lupta“nak az a híradása, hogy Mária királyné, aki rövidesen elindul amerikai útjára, udvarhölgyeivel kívül Jean Christovoneli bankár felesége is elkíséri útjára. Bár Mária királynét Amerikába egy washingtoni múzeum hívta meg és látogatásának főcsíja az ottani románság meglátogatása, mégis feltételezhető, hogy útja bizonyos vonatkozásban van Wilsonné látogatásával, amit éppen az igazol, hogy Jean Christovoneli felesége kíséri el útján, akinek Wilsonné vendége.

Prága mellett zuhant le az eltűnt román repülőkapitány

Két lábával fízett Banciolescu kapitány repülőbravurjért

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Potez-típusú repülőgép, — amely már évek óta szállítja a halálba a román pilótákat — újabb súlyos katasztrófa okozójává vált.

A legújabb áldozata: Banciolescu repülő kapitány arra a bravuros feladatra vállalkozott, hogy a Páris-Bukarest utvonalat leszálkál nélkül fogja megrepülni. A francia aviatikusok egylete értékes díjat tűzött ki a pilóta számára, aki véghezviszi ezt a bravurt.

Banciolescu bukaresti pilótakapitány, az első jelentkezők között volt és — smint azt jelentette az Uj Kelet — vasárnap reggel Párisban starthoz állt. A program szerint vasárnap délután 5 órakor kellett volna a fővárosba megérkeznie és a kitűzött időpontban hatalmas tömeg gyűlt össze a bukaresti aerodrom előtt, hogy a bátor kapitány megérkezésekor jelen legyen. Banciolescu azonban nem érkezett meg.

Hétfőn délig, mint tegnap számunkban jelentettük, hiába várták Banciolescu kapitány gépét. A hatóságok szerencsétlenségtől tartot-

tak és ma reggel táviratilag érdeklődtek az utvonala és államok fővárosaiban a pilóta sorsa iránt. A sejtések valóra váltak. Ma délelőtt hivatalos távirati jelentés érkezett Prágából, amelyben a cseh külügyminisztérium közli, hogy Banciolescu román kapitány, aki Potez-típusú gépén vasárnap a reggeli órákban áthaladt Csehország fölött, a ködben eltévedt és a prágai fensíkon gépevel lezuhant.

Stoica mechanikus, a vakmerő kapitány kísérője azonnal szörnyen halt, míg Banciolescut lábtorlással és súlyos belső sérülésekkel beszállították a prágai katonai kórházba. Mindkét lábát amputálni kellett, így is kótes azonban, hogy az életnek megmenthető. Stoica mechanikust szerdán temetik el Prágában katonai pompával a cseh hadsereg költségén.

A hír rendkívül mély bonyomást gyakorolt a fővárosban. A fővárosi lapok nagy cikkekben számolnak be a katasztrófáról és energikus hangon követelik a román aviatika történelmében szomorú emlékeztető, megannyi pilóta tragédiáját okozó Potez gépek azonnali megvizsgálását és kieserelését.

IRÓK ÉS IRÁSOK

Az első női diplomata, aki Európa sorsát irányította

Londonban az elmúlt hetekben egy különös és fölötté érdekes emlékirat jelent meg a cambridgei egyetem tanára, Harold Temperley kiadásában. Az emlékirat felőleli Dorothea Lieven hercegszony leveleit, raplóját, politikai vázlatait és röpiratokhoz írott szelvényeket. Ez az asszony — ami a történetírók eszkalokozását is felkeltette — egy negyed évszázadig olyan mértékben befolyásolta az európai politikát, mint ahogy azt korának uralkodói és legelőkelőbb államférfiai sem tudták.

A hercegnő nemcsak ezével és politikai élelműjűségével tudta akarátát végrehajtani, hanem főleg lebilincselő szeretetreméltóságával és azzal a megejtő nőiességgel, amiről kortársai a csodálat hangján emlékeztek meg. Élete és működése abba az időbe esik, amelyben Napoleon egész Európát romhalmazzá változtatta. Ebben a káoszban szűréti érdekek, ambíciók, intrikák, becsületes szándékok és terroriztikus akarások csapnak össze. És ez az atmoszféra felelt meg legjobban a nő tehetségének és nívó ambíciójának.

Egyszerű nemesi családból született Dorothea Benkendorff Rigában, akit Lieven Kristóf herceg, a későbbi orosz hadügyminiszterhez és követhet adtak feleségül. Berlinben és Londonban, ahol férje az orosz birodalmat képviselte, gyorsan fölismerették, hogy az államügyeket és a magas diplomáciai ötleteket nem a herceg termeli ki, hanem az asszony. Már Talleyrand megdicsőítette szellemességét, amellyel lenyűgözte a diplomátákat és államférfiakat. Londonban husz éven át olyan befolyást gyakorolt a világpolitikára, hogy amikor az orosz cár egy alkalommal Londonban járt, ő volt az, aki rábírta az odajött államférfiakat és diplomatákat arra, hogy Napoleont foszák meg trónjától és vigyék keresztül a Bourbon-restaurációt.

Mégis a diplomácia tulajdonképeni mechanizmusába Metternich vezette be, aki 1918-ban ismerkedett meg e tüneményes asszonnal az aachemi kongresszuson és mindjárt belé is szeretett. A hercegnő a „szent szövetség“ legadadóbb híve lett és ebben a szellemben dolgozott, amikor a „jakobinusnak“ és „demagóg forradalmárnak“ aposztrófált rettegést és gyűlölet Canningot meg akarta buktatni. Később azonban meggondolta a dolgot és a veszedelmes ellenfelet inkább barátul nyerte meg. Rómában mindössze egy évet töltött, de az éppen elég idő volt ahhoz, hogy a francia legitimisták és emigráns bonpartisták között viszályt támaszson. Akkor hasonlott meg Metternichel is Veronátan és nyugodt lélekkel átpártolt Canninghoz. Nem számítás nélkül tette ezt, mert a becsülvő nő tudta, hogy az áramlatok mégis a progresszív elemeknek fognak érvényt szerezni. És mihelyt az bekövetkezett, nem férjé, hanem őt magát bízták meg a cári udvar képviselőivel Londonban.

A könyv egy érdekes följegyzést közöl a nagy női diplomata és Talleyrand, az európai tükös diplomácia veteránja közötti beszélgetéséből. A belga királyság megtremtéséről volt szó. A párbeszéd így hangzott:

Lieven hercegnő: Ön azt reméli, hogy a belga király és a belga királyság nem...
Talleyrand: Nem fog sokáig fónállani. Ez a meggyőződésem. Mert ez nem nemzet. Kétszáz jegyzőkönyv még nem jelent egy nemzetet. Belgium soha nem lesz önálló ország. Én képtelen vagyok összetartani!

Lieven hercegnő: Mi törtérik tehát?
Talleyrand: Tegyen javaslatot!
Lieven hercegnő: Véleményem szerint Belgiumot Hollandiához kell csatolni, vagy föl kell darabolni.

Talleyrand: Miként képzeli ön a földarabolást?
Lieven hercegnő: Mi sem könnyebb annál. Minden érdekelt felet ki kell elégtetni.

Talleyrand: Kik az érdekelt felek?
Lieven hercegnő: Főleg (Oroszország) és Ausztria.
Talleyrand: Rendben van. Ki maradna még?
Lieven hercegnő: Franciaország kap valamit, Hollandia többet, talán Poroszország is és aztán...
Talleyrand: És aztán ki még?

Lieven hercegnő: Anglia. Ő például kapná Antwerpen városát.

Talleyrand: (Az asztalra csapva, úgy, hogy néhány edény a földre hullott.) Antwerpen Angliáé? Tudja asszonyom, mit beszél? Hogy képeli azt, hogy Angliát beengedjék a kontinensre? Medame! Amíg Franciaország létezik, addig soha nem tár-

Legújabb hécsi bűráru különlegesség

óriási választékban, rendkívül olcsó árakban a most megnyitlt

„CORSO“-bazárban (Hotel Transilvania épület)

Ciuj, R. g. Ferdinand

No 17.

(v. Wesselenyi M.-u.)

hetjük Angliát a kontinensen. Mondhatom, nagyon elkedvetlenített, asszonyom, mert ez keresztülvihetetlen.

Országok sorsát intézte így szalonok asztalánál a különös asszony, akinek csillaga azonban 1833-ban lettint. Palmerston ragaszkodott hozzá, hogy Lieven hercegnőt hívják vissza Londonból. Pétervárott nem bírta sokáig és 1834-ben Párisba ment, itt elvált férjétől és rávárta magát Gaizot nyakára. Ionon még intrikált a londoni politikusok ellen, míg Viktoria királynő és Disraeli végleg elhallgattatták.

Az 1848-as forradalmak után ismét Angliában van, ahová Saszottal együtt menekült és ahol az egykor szeretett és csúnyán cserbenhagyott Metternichel találkozott. Meghalt 1857-ben teljesen ismeretlenül. Most egy angol történész emlékéit életre ébresztette. R. D.

Üzenet W. B. kisasszonynak

Vannak kérdések, amelyek egyszerűségükkel hoznak zavarba bennünket. Megfigyeltem, hogy emberek, akik rendszerint semmihez sem értenek, — a legkomplicáltabb kérdésekben szakértő módjára vitatkoznak. Hallottam már patikusokat, akik külpolitikai kérdésekben egy Gladstoné allűrjével léptek a porondra, politikusokat, akik a mikroémia kérdésében bizonyultak hajthatatlanoknak. A kérdés lényegében nem izgatta őket, csupán arra volt gondjuk, hogy nekik, ó kizárólag személy szerint nekik legyen igazuk, — a tárgyi igazság az igazán nem volt fontos számukra.

Hallottam már bankigazgatót, aki a kalkuttai felekezeti viszonyok tekintetében mutatkozott be teljesen otthonosan mozgó embernek, ellenben nem tudta megmondani, hogy Sziciliának melyik a fővárosa, sőt a miskolci kocsonya legendája felől sem volt tájékozva.

Az újságíró és a fentnevezett urak között az a különbség, hogy számára minden ügy kalkuttai jelentőségű, azaz minden „nagy” dologról azt hiszi, hogy ért hozzá, de zavarba jön, ha például Kolozsvár geográfiai rejtelmét felől kérdezik meg. A „nagy” férfi ilyenkor zavarban van, ami az a privát tudós, akit az élet közönséges ügyei felől kérdezők meg.

Naponta sok ilyen „egyszerű” kérdés fut be a szerkesztőségekbe, amelyekre azután hosszas tanácskozás után adják meg a választ. Összetűnnek a szerkesztőségek költő, közgazdász, teológus és jogász tagjai, akik szavazattöbbséggel döntenek a kérdésekre adandó válaszok milyensége, minősége és mennyisége felől. Ezért olyan bölcsesek a válaszok.

Az most egy olyan különleges kérdésről van szó, amely a maga nemében — tekintve kérdésje fiatalitását, — páratlanul áll a szerkesztői üzenetirodalomban, miért is megválaszolása olyan szellemi, morális, intelligenciabeli adottságok jelenlétét tételezi fel, amelyek birtokában egyedül e sorok írja van. Még pedig azért van e tulajdonságok birtokában, mert merészsége jóval nagyobb tudásáról is mert megvan ez a képessége, hogy tudatlanságát finom stílussal leplezze le. Legalább is ez a mások véleménye róla, miért is őt bízták meg ezzel, hogy a kérdésre válaszoljon.

W. B. kisasszonynak hívják a kérdést, foglalkozására nézve egy vidéki kis Aviva-szervezet tagja és azt kívánja érdeklődik, hogy melyik a legjobb ajakpirosító és bőrfinomító szer. A moralista számára kitűnő felháborodási alap ez a kérdés és igazán fájjalom, hogy ezáltal is le kell mondanom a felháborodásról (egyike a legjobb érzéseknek), tekintettel arra, hogy nem vagyok moralista.

Kedves W. B. kisasszony, bármilyen komoly mindentudónak hittem eddig magamat, fájdalommal kell bevallanom, hogy nem tudom melyik a legjobb ajakpirosító. Ha kereskedelmi ügynök volnék, akkor Cotty gyártmányait ajánlanám, mert a kereskedelmi ügynökök mind antant-barátok és szeretik az előkelő hangzású neveket, pláne azokat, amelyek illatoznak is. De nem merem vállalni ajánlásom esztétikai következményeit, főleg azért nem, mert én színek vagyok és nincs érzékem az ajkak színének árnyalatai iránt.

Ez pedig fontos dolog akkor, ha az ajkak pirosságáról van szó. Azt is mondhatnám, hogy minden jószág relatív és így minden ajkpirosító kvalitása attól függ, hogy annak a fiatalembernek, aki a kegyed ajkait a kanti értelemben vett „önzetlen-

séggel” veszi szemügyre, melyik árnyalat tetszik legjobban. Lehet, hogy ha a kegyed alakja csinos és vonzó, egy fiatalember nem fog ragaszkodni a bordó és vérvörös színekhez, sőt Cotty mester kreációjához sem, hanem megelégszik egy osztrák gyártmány által nyújtható előnyekkel is.

Ami pedig a bőrfinomító itéleti, — legyen szabad megjegyeznem, hogy a bőrfinomító használata feltételezi a bőr eredendő finomságát, mert finomabbá tenni csak azt lehet, ami már finom.

Mindaz azonban kérdése kortörténeti jelentőségét illetően, — mert első a kortörténeti szempont — csak másodrendű jelentőségű. Kérdése megrendítő dekadenciáját tárja fel korunk költészete hatóerejének, mely eddig elsősorban a szent egyszerűség és naiv tudatlanság letéteményeseinek volt vezérlő cillaga. A költői hasonlatoknak egész bolygórendszere forog veszélyben, ha már kegyed is, igen tisztelt W. B. kisasszony, — a maga 14—15 évével az ajkpirosítókat iránt érdeklődik. Hieszen a költészet virágos kerjében a kegyedek szépség-attribútumai, mint az alanyi költők létalappja voltak biztosítva és legalább ezer olyan költeményt ismerek, amelyek a leányajkakat cserecsenyéhez, az alkony biborához és a hűhér vörösigéhez hasonlították. És most mindez kárba vész? Balga és korlátolt szociológusok vegyék át a hatalmat a költészet világán, megállapítva, hogy a nők emancipációja ma már olyan előrehaladt, hogy nem a költői hasonlatok, hanem az ajkpirosítókat merítik ki érdeklődésükkel?

Egy falusi kántortanító a templomban terjesztte a kommunista röpcédulákat

Kommunista szervezetet fedezett fel egy máramarosi faluban a szigeti sziguranca. A csernovitzi kommunista párt titkárát és több vidéki agitátort letartóztattak

(Sighet-Máramaros-sziget, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban a szigeti szigurancaót bizalmasan arról értesítették, hogy Máramaros egyes nagyobb községeiben nagyarányú és intenzív kommunista propaganda folyik. A kapott feljelentésre a sziguranca Füzessy komiszár vezetésével azonnal bevezette a vizsgálatot, amelynek aztán meglepő eredménye volt. Füzessy a nyomok alapján Petrován kezdte meg legelőször a vizsgálatot. Itt egy napi munka után sikerült azt megállapítani, hogy Popovici Joan kántor és fia Péter már hónapok óta szervezik és irányítják a kommunizmust Máramaros megyében. Popovicinél természetesen egy egész halmaz román és ruthén nyelvű röpiratokat találtak.

A röpiratokat vasárnaponként és ünnepek napokban a templomokban terjesztették Popoviciekon kívül egy jól megszervezett parasztokból álló csoport. Hogy a hatóságok figyelmét elkerülhessék és egyuttal, hogy a falu népét jobban elcsábíthassák, a röpiratokat újság formájában terjesztették meg.

A VII. országos cionista konferencia delegátusválasztásai

A Zs. N. Sz. kibocsátotta a választási szabályzatot, mely a proporcionalizmus elvén épül fel

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Közöltük, hogy az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kisintézőbizottsága a VII. országos cionista konferencia delegátusválasztását a szeptember 26. és október 3. közötti hétre írta ki. A legutóbbi bécsi kongresszuson bevezetett egységes sákel alapján a delegátusi választásokat ennek a határozatnak megfelelően kidolgozott választási szabályzat szerint kell le bonyolítani. A Szövetség központi irodája a napokban szétküldi az új választási szabályzatot, amelynek legfontosabb rendelkezéseit az alábbiakban közöljük:

A Szövetség kisintézőbizottságának határozata alapján a VII. országos cionista konferencia delegátusának választását egységesen ejtik meg az egységes sákel rendszerének megfelelően, a lista szerinti szavazás és a proporcionalizmus elvének alapján.

Önálló választási kerületet alkotnak mind azok a helységek, ahol legalább 50 sákel fűző

süket? Avagy talán a hasonlatok reorganizálásáról van csak szó?

Akárhogy legyen is, nem tudom elvállalni a felelősséget, hogy kegyednek kedves W. B. kisasszony pozitív választ adjak. Ha cinikus volnék, talán azt ajánlanám, hogy kérdezze meg a tanárnőjét ebben a fogas kérdésben, aki minden bizonyítással tud adni a kérdésre, hiszen az „Universul” hasábjain csak nemrég zajlott le egy vita arról, hogy a tanárnő kifessze-e az ajkát az előadásokra, vagy sem.

Mégis, mint magánember egy tanáccsal szolgálhatok. Ha szépek és üdék az ajkai, ne fesse ki őket, mert ugys hatni fognak. Ha nem szépek, akkor várja meg, amíg figyelmeztetik rá, hogy nem azok. Addig olvassa inkább Jókai és Couris-Mahler regényeit, melyekben csupa madonnák szerepelnek, akik még csak nem is pudereztek magukat, mégis csupa grófok és katonatisztek lettek az imádóik. Amilyen rossz ripacs ez az élet, még megeshetik, hogy leutánozza a romantikus regényírókat és napjainkban is kitermel egy olyan „hőst”, aki a régi patriarkális metódusok mellett szeret bele magába és elszánja magát arra is, hogy ajkpirosító nélkül vegye el feleségül. Ha majd asszony lesz, akkor ugys megától rájön arra, hogy melyik a legjobb ajkpirosító. Minden bizonnyal az, amelyik nem a férjének fog tetszeni. Ezt tapasztalásból mondhatom. (s. l.)

Popovici bevallása szerint azonnal letartóztatták még öt petrovai parasztot, akik segítettek a röpiratok terjesztésében. Az öt gyanúsított Gorgan Jura, Jarák Joan, Ardelean Dumitru, Todor Lazar és Marczirnek Imre, mind igen fanatikus hívei a kommunizmusnak, akik elismerik, hogy a kommunizmus szolgálatában állanak már hosszabb idő óta. Még arról is tettek vallomást, hogy a máramarosi szervezkedést Csernovicból, az ottani pártszervezet irányítja.

Popovicékat és tettehársaikat szintén a szigeti ügyészségre szállították, a sziguranca tovább folytatta vizsgálatát és egyidejűleg értesítette a csernovitzi szigurancaót az esetről. A csernovitzi sziguranca az eddigi adatok nyomán azonnal letartóztatta Mikitovici Joant, a kommunista pártszervezet titkárát. Amint újabbban értesültünk, a fentiekben kívül még több gyanúsítottat tartóztatott le, akik terjesztették a kommunizmust Északromániában.

van. Minden 50 sákelfizető után egy delegátus küldhető ki és legalább 30-as maradék után további egy. Azok a helységek, amelyekben 50-nél kevesebb sákel gyűlt össze, a legközelebb 50 sákel fizető helységhez csatolhatók.

Minden választási kerületben a helyi csoport választmányja legkésőbb szeptember 24-ig a szükséges képet 3—7 tagból álló választási bizottságot küld ki. Azon helységekben, ahol a klal cionista csoport mellett mirachi csoport is van, a választási bizottság közös egyetértéssel paritásos alapra küldendő ki.

Delegátusválasztás minden passzív választási joggal bíró sákelfizető, aki elgötött a Keren Hajszóddal szemben fennálló kötelezettségének.

A választás jelölés útján, listák alapján történik. Jelölhető minden passzív választójoggal bíró sákelfizető, ha jelölését legalább 10 sákelfizető írásban, a választást legalább 48 órával megelőzően a választási bizottság elnökénél

Ruhája molymentesse válik, ha Czinknél festtet, tisztítat.

kéri. Mind nevezendő tusok szám érvénytelen számfeletti men kívül A válas koson törté be, ott vál tekintetnek Ahol e crupán, ott listán szere Ahol háron tatik, az es nyában os

Buk

(Bucure) Kelst tudó tettük, hog sitására uj cseh-szlovák főnöke elle sitással vá olyan kon kétségtelen alá helyezé désének hi

A

A világ hegyek

(Róma, jától.) A hullámai r óráról-órára

A rendő tovább a m derült, ho hívják, ha csak azért a hatóságok Luzetti eg született. E szik, amely világnézetet kor mellé anarchisták halál. A f ban, ahol e relésekor amelyeket lásában tar

A hábo legutóbb P rénylet elk vissza Olas felkeresse magához v megfigyelje

A nyon arra irányu kerítsék. A sággal azt rendőrség e egész család egészen táv letartóztatá íák negye parlamenti ügyéből ki nek börtön

Francia A „Giorna amelyben mányt, hog ellones szer cióról ránt d'Italia”, a szervezetek tonai bötő hogy ennel veiktől szá nale d'Italia országgal

kéri. Minden benyújtott listán annyi jelölt nevezendő meg, amennyi a kiküldendő delegátusok száma. Kevesebb jelöltet tartalmazó lista érvénytelen, míg több jelölt jelölése esetén a számfelüli utolsó helyeken lévő jelöltek figyelmen kívül hagyandók.

A választás a benyújtott jelölőlistákkal titkosan történik. Ahol csak egy listát nyújtanak be, ott választás nélkül ezen listán szereplők tekintetnek megválasztottaknak.

Ahol egy, vagy két delegátus választatik csupán, ott a relative legtöbb szavazatot nyert listán szereplők tekintetnek megválasztottaknak. Ahol három, vagy ennél több delegátus választatik, az egyes listákra leadott szavazatok arányában oszlanak meg a mandátumok.

Bukarestben forradalmi hírek terjedtek el Csehszlovákiáról

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap már röviden jelentettük, hogy a prágai hadügyminisztérium utasítására újabb eljárás indult Gajda tábornok, a csehszlovák hadsereg elmozdított vezérkari főnöke ellen, aki kémkedéssel és okirahamisítással vádolnak, még pedig ezuttal állítólag olyan konkrét bizonyítékok alapján, amelyek kétségtelenné teszik Gajda tábornok közeli vád alá helyezését. A hadügyminisztérium intézkedésének híre, bármennyire is igyekeznek azt

Azon jelöltek, akik a megválasztott delegátusok után következnek, pótdelegátusoknak tekintetnek és üresedés esetében szintén a megnevezés sorrendje dönt.

A delegátusi igazolványokat a konferencia irodája állítja ki az igazolóbizottság határozata alapján. A választási eljárás során történt szabálytalanság alapján benyújtott petíció esetében a szövetség kisintézőbizottsága pótválasztást rendelhet el. A pótválasztások október 15-ik éjtelődnek meg.

A szavazás csak közvetlenül történhetik, a sékelnyugta felmutatása alapján. A választási bizottság elnöke, amennyiben a sékelfizetők névsora rendelkezésre áll, eltekinthet a sékelnyugta felmutatásától.

titokban tartani, hamar elterjedt Prágában, ahonnan a ma Bukarestbe érkezett táviratok már azt jelentik, hogy a Gajda ellen megindult újabb eljárás következtében az egész országban nagy nyugtalanság uralkodik. A táviratok óriási prágai tüntetés-król számolnak be, sőt az egyik távirat forradalom kitörését is jeleni. A bukaresti csehszlovák követség az érdeklődő hírlapíróknak kijelentette, hogy semmi értesítést sem kapott az állítólagos belső nyugtalanságokról.

A Mussolini-bomba csodálatos története

A világháborúból hozta haza a merénylő és mostanáig a carrarai márványhegyekben rejtgette. Az anarchisták jelmondata van ráfelőlválva a merénylő mellére. Csicserin táviratilag üdvözölte Mussolinit

(Róma, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Mussolini ellen elkövetett merénylet hullámai nemcsak, hogy nem üttek el, hanem óráról-órára magasabba csapnak.

A rendőrség permanens szolgálatban folytatja tovább a merénylő kihallgatását. Mára már kiderült, hogy a merénylőt nem Giovanninak hívják, hanem igazi neve Gino Luzetti és ezt csak azért titkolta el, hogy családját megmentse a hatóságok és a tömeg retorziójától. Gino Luzetti egy kis olasz községben, Avenzában született. Ez a falu a carrarai kerületben fekszik, amelynek munkásai mindenkor radikális világnézethez vallottak. Luzetti megvizsgálásakor mellén ott találták bőrére tetőlválva az anarchisták jelszavát, amely így szól: „Éljen a halál!” A fiatal ember résztvevő a világháborúban, ahol egy rohamcsapatnál szolgált. Leszerelésekor több bombát hozott magával haza, amelyeket a carrarai márványhegyek egyik háj-lásában tartott elrejtve.

A háború óta Délfranciaországban élt, majd legutóbb Párisban tartózkodott, ahonnan a merénylet elkövetése előtt nyolc nappal érkezett vissza Olaszországba. Itt első dolga volt, hogy felkeresse carrarai rejtékhelyét és a bombákat magához vegye. Ezután Rómába utazott, hogy megfigyelje Mussolini szokásait.

Háromszáz letartóztatás

A nyomozó hatóságok munkája előszörban arra irányul, hogy Luzetti bűntársait is kézrekerítsék. A merénylő azonban teljes határozottsággal azt állítja, hogy bűntársai nincsenek. A rendőrség ennek ellenére letartóztatta Luzetti egész családját, közöttük öreg szüleit és még egészen távoli rokonait is. Ezenkívül állandó letartóztatások vannak folyamatban az anarchisták negyedsiben, nemkülönben a szocialista parlamenti csoport tagjai között. A merénylet ügyéből kifolyólag eddig már háromszázan ülnek börtönben.

Fascistaellenes belőrés készült

Franciaország ellen a hangulat tovább iznik. A „Giornale d'Italia” ma ismét vezércikket ír, amelyben azzal vádolja meg a francia kormányt, hogy pénzzel támogatja a párisi fascistaellenes szervezeteket. Nem csökkélyebb szenzációról rántja le a leplet eközben a „Giornale d'Italia”, azt állítván, hogy a párisi antifascista szervezetek a szó szoros értelmében vett katonai betörést szerveztek Olaszország ellen és hogy ennek a betörésnek finanszírozására hivatkozva szabadságkölcsönt vettek fel. A „Giornale d'Italia” ezután hosszasan polemizál Franciaországgal arról, hogy a vendég szeretet még

nem jelenti a toleranciát. A cikk azzal fejeződik be, hogy amennyiben Franciaország nem oszlatja fel a fascistaellenes szervezeteket, a viszony a két állam között könnyen felborulhat.

Briand a felelősségrevonás ellen

A feszültséget fokozza Briand francia külügyminiszter nyilatkozata, amelyet Genfben adott a „Popolo d'Italia” magához rendelt tudósítójának és amely így szól:

— Ha valóban bebizonyul az, hogy a merénylet Franciaországban készítették elő, úgy ezt mélyen sajnálom. Ki kell azonban jelentenem, hogy Franciaország vagy a francia kormány semmilyen formában nem vonható felelősségre, mint hogy a francia nemzet semmilyen körülmények között nem fog szakítani azzal a hagyományával, hogy idegen országok politikai menekültjeinek menedékjogot adjon.

Briand egyébként kifejezte azt az óhaját, hogy beszélni szeretne néhány óráig Mussolinival Olaszország és Franciaország külpolitikai viszonyáról.

Október elsején összeül a Kamara

Az a kamarai ülés, amely a halálbüntetés behozza Olaszországban, október elsején lesz. A halálbüntetés kizárólag a király, a miniszterek és az állam léte ellen elkövetett bűnökre szól. A „Tribuna” című felhívató lap ezenkívül követeli annak a kimondását is, hogy a külföldön élő olasz emigránsokat fessék meg állampolgárságuktól és börtönökbe vezényeljék. Ugyanez a lap azt kérdi a francia kormánytól, mit szólna ahhoz, ha Olaszországban német emberek szabadon agitálhatnának Elzász-Lotharingia Franciaországhoz való tartozása ellen. A cikkíró felszólítja Franciaországot, valljon színt és mondja meg őszintén, mi a szándéka.

A római külügyminisztériumban az a vélemény alakult ki, hogy Franciaország fel akarja robbantani az olasz fascsa uralmat, amelynek külpolitikája vesélyezteteti Franciaország gyarmati érdekeit.

Csicserin táviratilag üdvözölte Mussolinit megmenekülése alkalmából.

Róma, szeptember 14. Politikai körökben erősen tartja magát az a hír, hogy a párisi antifascista szervezeteket Doumergue köztársasági elnök és Painlevé támogatják.

Newyork, szeptember 14. Tegnap itt véres összeütközés volt az itt élő olasz fascisták és antifascisták között. Egy fascista bombát dobott egy autóra, amelyben két antifascista ült és mindkettőjüket halálra sebezte. A rendőrség megszállotta Newyork olasz negyedét.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemesi erlélyi és bánági zsidóság napilapja. Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő Felelős szerkesztő dr. Marton Ernő. Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

mai napló

Szerda

5687. Tisri 7.
1926. szept. 15.

— Ismét munkában a betleni Pro Palestina Liga. Betlen zsidó társadalmi életében jelentékeny pozíciót tölt be a Pro Palestina Liga, amely működésének ideje alatt mély és cívildatos cionista munkát fejtett ki és a KKL-nek oly nagy összegeket gyűjtött össze, amelyek Betlent, lakosságának svámarányához viszonyítva, az elők közé emelték. Az egylet eredményes tevékenysége elsősorban Hirsch Mártonné urasszony érdeme, aki Betlen zsidó társadalmának segítségével rendkívül értékes tevékenységet fejt ki a cionista célok érdekében. Rövid idei szünet után az egylet ismét megkezdte aktivitását és vezetőjének neve garantálja, hogy az továbbra is eredményes lesz.

— Keren Kajemet biztosok figyelmébe! Az Uj Kelet jomkipური, ünnepi számában közöljük a Keren Kajemet útján megváltott Ros-Hassena (ujévi) üdvözlőtek harmadik részletét. Tehát a még be nem küldött üdvözlőmegváltásokat távirati úton közöljük a KKL Irodájával. Ugyancsak felhívjuk a KKL biztosaink figyelmét arra, hogy Jomkippur előtt a Mázkir-gyűjtést feltétlenül folytassák le. Az elért eredményeket Jomkippur után azonnal számolják el, hogy azt még szeptember havában lezárandó ezévi gyűjtések javára irhassuk. A legkisebb helység is évrzárta előtt (szept. 30) minden összeget számoljon el és minden kihelyezett perselyt ezen idő előtt még eredményesen ürítsen ki, hogy ezzel is fokozzuk azt a támogatást, amellyel Palesztina mai helyzetén segíteni kell. — Keren Kajemet Lőjírásról Erdélyrészi Irodája Cluj, Str. Baron L. Lop 10.

— Négyheti fogházra ítélték rágalmazásért Radicsot. Belgrádból jelentik: A novogradiski törvényszék pénteken Radics István két perét tárgyalta. A parasztvezér még minisztersége idejében Novogradiskán egy gyűlésen rendkívül élesen megtámadta dr. Zsanics Jovan és dr. Bazala Albert zajednica képviselőket, akik sértőnek találták magukra nézve Radics István kijelentéseit és becsületsértésért feljelentést tettek ellene. Ugyanezen a gyűlésen Radics István dr. Janjics Voja volt választási miniszterrel is sértő módon nyilatkozott és Janjics Voja szintén rágalmazási pert indított a parasztvezér ellen. A pénteki tárgyaláson a novogradiski bíróság mind a három esetben bűnösnek mondotta ki Radics Istvánt és Zsanics és Bazala megsértéséért tizen-négy napl fogházbüntetésre, Janjics Voja megsértéséért pedig ugyancsak tizennégy napra ítélte Radics Istvánt. Az ítélet ellen Radics István védője felebbezett és a sértettek képviselői is felebbeztek.

* Dr. Radnay és Fényes Janka tánciskolája (v. Deak Ferenc u. 32. sz.) szeptember 21-én nyílik meg. Beiratkozni minden nap d. u. 6—8 lehet a tánciskolában. Dr. Radnay jelenleg 3 hetes tanulmányúton van Párisban, Londonban stb. Minden szombat este és vasárnap d. u. koszoru. Jazz band.

— Röpcédulákkal izgatnak a budapesti egyetemen. Budapestről jelentik: Adám Lajos egyetemi tanár kinevezése körül támadt hullámok, amelyről már beszámolt az Uj Kelet, még mindig nem simulak el. Az egyetemi hallgatók bajtársi szövetségei nyíltan izgatnak Adám ellen, akit mindenáron meg akarnak akadályozni abban, hogy katedráját elfoglalja. A pénteki napon az egyetem előtt röpcédulákat oszlogattak a diákok között, a következő szöveggel: „Előadásaimat a főuri sebészetről a Szent István kórház prostitúciós osztályán

Klár Zoltán védelme alatt megkezdem. Ádám (azelőtt?) István, (azelőtt?)". Az egyetemi bajtársi szövetségek olyan agresszív módon vezetik a kampányt Ádám Lajos ellen, hogy a kormány valószínűleg kénytelen lesz energikus módon véget vetni az egyetemi hallgatók akciójának.

— Megállapították az október 3-iki páneurópai kongresszus programját. Athénből jelentik: Az október 3-iki páneurópai kongresszust, amelynek összehívásáról már röviden beszámoltunk, délelőtt fél tizenkettőkor nyitja meg az ausztriai páneurópai szövetség elnöke, dr. Seipel Ignác, volt kancellár. Ugyanazon este hét órakor már megkezdődik a politikai tanácskozás Coudenhove Kalergi elnöklété alatt. A gazdasági tárgyalások október 4-én indulnak meg és ezeket Francis Delaisi francia nemzetgazdász fogja vezetni. A kongresszus legérdekesebb napja azonban kétségtelenül október 5-ike lesz, amikor is az európai szellemi élet legkiválóbb nagyságai fognak előadásokat tartani.

— Eljegyzés. Feuerlicht Ilonka (Salonta Mare) és Grösz Márton (Oradea) jegyesek. (Mindenkülön értesítés helett.)

— Hirsch Ignácz Szásznyírás eljegyzte Elefánt Erzsikét Bistriáza.

Underwood

a világ legjobb írógépe. Gyári lerakat **Révész Béla** papírkereskedésében, Marosvásárhely

* Autóbusz-járat Csucsaról Kr. szas, Zilah és Szilágysomlyó felé. Az autóbuszok indulnak csucsaról mindennap délután 14 órakor, mintán a Kolozsvárról délelőtt 11.30-kor induló expressz 9.45-kor induló személyvonatok beérkeztek. Krasznára érkezik 15 órakor, Zilahra 16 órakor, Szilágysomlyóra szintén 16 órakor. Zilahról indul délelőtt 9.15 órakor, Szilágysomlyó felé indul 9.30 órakor, Krasznáról 10.15 órakor, Csucsára érkezik 12 órakor, csatlakozása van Kolozsvárra és Váradra induló vonatokhoz. Ezenkívül naponként 2-szer van autóbusz-járat Zilah és Szilágysomlyó között.

Mera et Comp.

— Cuza professzor visszakapja katedráját. Bukarestből jelentik: Az „Universul” jelenti, hogy az új egyetemi év megnyitása alkalmával visszahelyezik a jasi egyetem nemzetgazdasági fakultásának katedrájára Cuza professzort. Ezzel az Averescu kormány még egy hivatalbalépésének első napjában tett ígéretét váltotta valóra. Emlékeztetes még, hogy a kormányváltozás ideje összeesett az egyetemi diákság sztrájkjának legzajosabb napjaival, Goga külügyminiszternek sikerült akkor a diákságnak tett ígérettel a mozgalmat leszerelni. A diákság követeléseit között a numerus klausus mellett első helyen szerepelt Cuza reintegrálás, amely most meg is fog történni. Cuza professzorral egyidejűleg elfoglalják katedrákat Sion és Leatris egyetemi tanárok is, akik vele együttesen lemondottak volt állásukról.

Kish ezredes Romániába jön

Bukarest, szeptember 14. Kish angol ezredes, a cionista világszervezet végrehajtóbizottságának tagja holnap repülőgépen Jeruzsálemből Bukarestbe érkezik. A repülőtelepen ünnepélyes fogadtatásban fogják részesíteni a polgári és a katonai hatóságok. Kish ezredes este 6 órakor sajtófogadtatást tart.

Az európai valuták jövője

Egy zürichi professzor érdekes közgazdasági előadása Bécsben

(Bécs, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósító jától.) Az osztrák főváros közgazdasági köreiből meghívására tegnap dr. Felix Somery, a zürichi egyetem professzora hatalmas publikum előtt előadást tartott az európai valuták jövőjéről.

Somery tanár kifejtette, hogy a háború előtt a kontinens volt a hitelező, míg az Egyesült Államok vették igénybe a hitelt. Ebben az időben az Egyesült Államok olyan védővám-rendszert honosítottak meg, amely Európában aromáliának tünt fel. Ma más a helyzet: a hiteleket Európa veszi igénybe. Kérdés azonban, hogyan lehet e hitelek kamatait fizetni?

Két mód van erre, mondja Somery: vagy az export fokozásával, vagy azzal, hogy az Európából kivándorlottak minél több dollárt küldenek Európába. Amerika azonban ezeket a lehetőségeket eltorlaszolta azzal, hogy megszorította a bevándorlást és fokozta a védővámok rendszerét. Ebbe pedig belejátszik még a lefegyverzés politikai problémája is. Amerika azon államokat hajlandó inkább hitelekkel ellátni, amelyek nem mutatnak tendenciát a leszerelésre, azokat, amelyek nagy hadseregeket és flottát tartanak fenn és amelyekről nem lehet tudni, hogy mely állam ellen akarják harcba küldeni a hadseregeket és flottákat.

A kamattörlesztésnek más két módja is van. Az egyik a tőkekötés fokozása a bérkötés arányában, vagyis relatív bércsökkenés. Ezt az eszközt azonban az élelmiszereknek fokozott fogyasztása következtében a háborút követő időben nem lehetett igénybe venni. A másik a közgazdasági tevékenységnek olyan irányítása, amely lehetővé tenné az Amerika számára való produktív. Ez azonban csak ak-

kor következhetne be, ha az európai ipar felvehetné a versenyt az amerikaiával. A főkérdés azonban az, vajjon az európai kontinens abban a helyzetben van-e, hogy tartósan vehesse igénybe a másik kontinens pénzét és tudja-e azt folytatóságosan és állandóan visszafizetni? Ez tisztára attól függ, vajjon lehet-e az európai közgazdaság viszonylagos relativitását az amerikai közgazdasággal szemben fokozni. Kétségtelen tény, hogy a fölfedezések Európában jönnek létre, de bizonyos az is, hogy Amerikának nagy előnyt szerez a találmányok fokozott kihasználása. Nem az abszolút rentabilitásról van szó, hanem a relatív kihasználhatóságon. Nem állhat meg azonban az álláspont, amely azt tartja, hogy a termelés nacionalizálásával az európai államok magasabb tejesítményeket érhetnek el és ezáltal az Amerikával szemben fenálló adósságok könnyebben törleszthetők.

A végső probléma pedig az: Hogyan jut ki Amerika a dilemmából, ha egyfelől nem kéri meg az európai államokban elhelyezett tőkéje után a kamatokat és másfelől, ha nem mond le mostani kereskedelmi politikájáról? Hogy mire szánja el magát, az tisztára Amerika belpolitikájától függ. Ha olyan politika érvényesül, amely lehetővé teszi az európai produktív beözönését az Unió területére, akkor az európai valuták stabilizálása és javulása olyan biztosítottak remélhető, mint amilyen volt a nagy háború előtt.

A szócsokot, aki másfélóra hosszat fejtegette problémáit, rendkívül lebilincselő módon, a megjelent gazdasági és pénzügyi faktorok lehetséges óvációnak részesítették.

közi mérkőzés megartásának kombinációja került fel és erre vonatkozólag lázas energiával folytatják a tárgyalásokat a kolozsvári sportegyletek vezetői.

Mindenekelőtt a romániai bajnokcsapat Kinizsi kolozsvári vendégszerplése került szóba. A Kinizsi megnyerésére a Haggibbor folytatott már hetek óta taró tárgyalásokat, amelyek közül is tegnap megegyezéshez vezettek és a Kinizsi jövetele bizotottnak látszott. Mára szintén bombaként csapott le az a hír, hogy Egyiptom reprezentatív együttese, törökországi turájának befejeztével Romániába érkezik.

Az egyiptomi válogatottat, amely a párisi olimpián a magyar válogatott csapat főlényes legyőzésével tette magát híressé, a Kinizsi kööste le Romániában téli egyiptomi turája alkalmával. Az eredeti program szerint vasárnap Bukarestben játszott volna a párisi győző, 26-án pedig a Kinizsi látta volna Temesváron vendégül. Vasárnap azonban Belgrád válogatott csapata játszik Bukarestben és így a Kinizsire hárul az egyiptomi csapattal való mérkőzés gondja.

Ma délelőtt a Kinizsi vezetősége értesítette a Haggibbor e váratlan fordulatáról, egyben felajánlotta Egyiptom csapatát a kolozsvári sportszövetségnek. Ugyanebben az időpontban azonban a Haggibbor a KAC vezetőségével karöltve tárgyalásokat kezdett egy NAC-Törökország kombinált kolozsvári vendégszerpletésére, abban a hiszemben, hogy az egyiptomi válogatott csapatot fogadó Kinizsi nem tudhat kötelezettségének eleget tenni. Most tehát a helyzet a következő: vagy Egyiptom válogatott csapata játszik vasárnap Kolozsváron, vagy a Kinizsi fog vendégszerpleni, de nincs kizárva, hogy az előző két kombináció megdőlése esetén Nagyvárad válogatottját fogják a pályán üdvözölni. A tárgyalások még semmilyen irányban nem nyertek befejezést.

* Palesztinába készül? Akkor már most rendelje meg a legújabb magyarnyalvá Palesztina-Egyiptom Utmutatót (Biedeckert) az Uj Kelet könyvostályánál. Ára vászonkötésben, 20J lej.

SPORT

Egyiptom válogatott csapata Kolozsváron?

Kavarodás a vasárnapi program körül

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vasárnapi sportprogram körül a legfontosabb hírek szeltek szárnyra. A sorolás szerint Haggibbor—CFR és Victoria—RMS bajnoki mérkőzések kerülnek lebonyolításra. Erre azonban semmiesetre sem fog sor kerülni, mert nem kevesebb, mint négy, szerzőcsinál-szenzációsabb barátságos, sőt nemzet-

Megjelent

„A FÖLD”

Ünnepi száma szenzációs, gazdag tartalommal és rengeteg képpel.

Tartalom:

Szomorúságának énekese. (A vilnai szintársulat nagysikerű műsordarabja a cluji magyar színház legközelebbi ujdonsága.) Irta Osyp Dimov, ford.: Szabó Imre.
A zsidótemplom (16 képpel), irta: dr. Eisler Mátyás, főrajtí.
A történelem országútján. Irta: Simon Dubnov. Jerusalemi egyetem tanára.
Házugság. (Humoros elbeszélés) Irta: Solem Maimon a bolond és Nátján a bölc. — Izrael Zangwill regényének befejező része.
Rabbi Nachman meséből. Irta: Martin Buber.
A cédruemberek (Elbeszélés) Irta: Ujvári Péter.
Eltul melodiák. Irta: Schemarja Gorelik.
Artatlan, tiszta száj. Irta: M. Ben Eliezer. Héberből ford. dr. Kohányi Rezső.
Kugel István, Holdner József, Dreikurs Jolán és Gordon versei.

Gyermekothonok Palesztinában (Illusztrációkkal). Zsidóvilág.

Illusztrációk:

Világzsinagoga
Az „Ót zsinagoga” épülete a régi Rómában
A prágai „Allneuschul”
Rembrandt rézmetszete az amsterdami zsinagógában
Az erfurti zsinagoga
Az épülő zsinagoga Tel-Avivban
Egy fiatal zsidó művész (Adler Nándor)
A Keren Kajemeth művészi aranykönyvei (3 kép)
Csecsemő-otthon Tel-Josef kolónián
Gyermkek Kumie faluban
Stb. stb.

Zsidónaptár 5687 évre.

Ára 30 lej.

Vára

(Cluj-Kolozsvár) 12 iki száma rendezésében neveznek ki Mu'ca Joan mérnököt né A kine ami érthető termelés, m ismeretes, le ötött állás kormánybizt foglalkoznak

Végleg Közgazd

Az új pénz

(Cluj-Kolozsvár) tudósítójától tős tranzakció Eanek a tra püzpiac szá mert két na egysített. A moadták ki sági Bank é telbank fuzi Elnöknek közgyűlést Sárkány Lu nyitó beszéd az intézet m

Hes első

Fé

Fényk

pa

Pi

ou

Leme

Ango

Tra

ponto

tek, e

retber

Sci

KÖZGAZDASÁG

Váratlanul kormánybiztosokat neveztek ki két erdélyi vállalat élére

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Monitorul Oficial“ szept. 12-i száma, amely ma érkezett meg Kolozsvárra az iparügyi minisztérium 76297. és 76298. számú rendeleteit közli, amelyek meglepetésszerűleg két erdélyi vállalat élére miniszteri biztosokat neveznek ki. Az első rendelet a nagybányai „Fönix“ vegyészeti gyár miniszteri biztosául Mu'ca Joan tábornokot, a nagyzebeni „Általános Gazdasági Bank“ élére pedig Coanda Henry mérnököt nevezi ki miniszteri biztosnak.

A kinevezések általános megdöbbenést kellettek úgy az ipari, mint a pénzügyi körökben, ami érthető is, mert hiszen a kormánybiztosok rendszere óriási veszedelmeket jelenthet úgy a termelés, mint az értékesítés szempontjából. A kormánybiztosok kinevezéséről szóló hírek, mint ismeretes, legutóbb néhány héttel ezelőtt bukkantak fel, de az összes gazdasági rétegek egyöntetű állásfoglalásának hatása alatt a pénzügyminiszter cáfoló nyilatkozatot tett közzé. A kormánybiztosok kinevezések általános gazdasági és politikai vonatkozásairól lapunk vezetőhelyén foglalkozunk.

Végleg megtörtént a kolozsvári Közgazdasági Bank és a Jelzálog Hitelbank fuziója

Az új pénzügyintézet címe: Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az erdélyi pénzpiac egyik jelentős tranzakciója zárult le a mai nap folyamán. Ennek a tranzakciónak különösen a kolozsvári pénzpiac szempontjából van komoly jelentősége, mert két nagy múlttal rendelkező pénzügyintézetet egyesített. Alapos előkészítés után ugyanis ma mondták ki véglegesen a kolozsvári Közgazdasági Bank és az Erdélyi Magyar Jelzálog Hitelbank fuzióját.

Elsőnek a Jelzálog Hitelbank tartotta meg közgyűlést ebben a tárgyban, amelyet dr. Sárkány Lajos elnök nyitott meg, aki megnyitó beszédében rövid visszapillantást nyújtott az intézet múltjára. Az intézet féltévi teletered-

ményének és vagyonszerzésének ismertetése után kimondták a Közgazdasági Bankkal való fuziót. Ugyancsak határozatilag kimondták, hogy minden régi részvényt egy új részvényre cserél be a fuziónál intézet.

A Közgazdasági Bank közgyűlése dr. Hirsch Gyula alnöke vezetésével megtörtént. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése, a zárszámadások előterjesztése és a vagyonszerzés megállapítása után a közgyűlés elfogadta az igazgatóság előterjesztését a fuzió tárgyában. Az új intézet címe „Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank“ lesz. (Bancile Unite Economice si Ipotecare). Megállapították, hogy minden régi részvény után egy új részvényt fognak a részvényesek rendelkezésére bocsátani és elhatározták az alap ökének hatmillióról tízmillió lejre való felemelését oly módon, hogy az újonnan kibocsátott részvényeket a régi részvényeseknek ajánlják fel. Új részvények százhusz lejes árral jegyezhetők. A két intézet régi alapszabályainak egységesítése után a közgyűlés megválasztotta az új tisztikart.

Az újonnan megválasztott igazgatóság tagjai a következők: dr. Elin Dănu szenátor, dr. Lădy Isvăn volt miniszteri tanácsos, dr. Sárkány Lajos, Negruțiu F. János iparkamarai elnök, dr. Serbán Mihály városi tanácsos, Cristache Simionescu pénzügyi államtitkár, Starach Victor Hugo vezérfelügyelő, Szahács Kálmán nagykereskedő, Molnár János nagyiparos, gróf Vass Béla, Heinrich Kálmán igazgató, dr. Keppich Ákos, Blatt Ignác, dr. Samiyán Hugó és dr. Hirsch Gyula.

A felügyelőbizottság tagjai: dr. Borbély István, a Banca Marosvásárhelyi igazgatója, dr. Vasile Atanasescu pénzügyi vezérfelügyelő, dr. Tosa Gyula pénzügyigazgató, Dumitriu Victor pénzügyigazgató, C. Ciula Miklós, Mester Mihály és Bokor János.

Elnökül Dănu Ilie szenátort, társelnöknek pedig dr. Sárkány Lajost választották meg. Az új intézet társügyésze dr. Schick Armin ügyvéd lett.

Chlorodont fogpaszta, Chlorodont fogpor, Chlorodont szájvízkivonat

A fuzió kimondása alkalmából mindkét közgyűlés igen élénk érdeklődés mellett zajlott le, azokon több pénzügyi és gazdasági ismert egyéniség vett részt. Az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjain kívül jelen voltak még Gyulai Rosenberger Ignác, dr. Kis Mór, Adler Arnold, az Erdélyi Bank igazgatója, Friedländer Bruno, a Banca Christovloni igazgatója, Teochary Miklós, a Banca Românească igazgatója és még számosan mások.

Az új intézet már a közeljövőben az átalakítás alatt álló volt Jelzálogbank épületébe fog beköltözni és mint értesülünk, tevékenységét a Jelzálogbank 36 éves és a Közgazdasági Bank 16 éves tradíciójához híven fogja továbbra is kifejteni.

†† Kolozsváron és Marosvásárhelyen építik fel a cseh textilgyárakat? Bukarestből jelentik: Közöltük már, hogy több cseh-szlovákiai textilgyáros, miután a behozatali vámtarifa emelkedése következtében nem tudják termékeiket a román piacra elhelyezni, kérelemmel fordultak a román kormányhoz, hogy tegye lehetővé számukra Romániában két nagy textilgyár létesítését. Közlelik megukat, hogy a szükséges tőkét maguk szolgáltatják, viszont azt kérik a kormánytól, hogy a belföldi iparral egyenlő elbánásban részesüljenek. A román kormány a kéréshez egyben hozzájárult, kikötötte azonban, hogy a gyárak csakis úgy kezdhetik meg működésüket, ha teljesen új gépekkel fognak dolgozni. Erre vonatkozólag még nem érkezett meg a cseh iparosok válasza. Mint értesülünk, hogy a cseh iparosok el vannak határozva arra, hogy a kormány kérését teljesítik. Az eddigi tervek szerint az egyik gyárat Kolozsváron, a másikat Marosvásárhelyen akarják felépíteni.

†† Vasárnap este érkezik Kolozsvárra Manolescu államtitkár. A kolozsvári UGIR távirati megkeresésére Manolescu államtitkár Karlsburtból táviratot küldött, amely szerint vasárnap, szeptember 19-én, este 7 órakor az expresszrel érkezik Kolozsvárra és a hétfői napot Kolozsváron tölti. Ennek következtében az elmúlt vasárnapra kitűzött közgazdasági ankétot hétfőn tartják meg. Manolescu államtitkár a hétfő esti vonattal Bukarestbe utazik.

†† Szánálják a Viktória koncert megmenntésére a akuit Molinum részvénytársaságot. Budapestről jelentik: A „Molinum“ részvénytársaság, amely tudvalegőleg a Viktória-koncert szánálására létesült, de szintén anyagi összeomlás előtt áll, a magyar kormánnyal együtt tárgyalásokat folytat a koncert angol hitelezőivel a 400.000 fontos adósság visszafizetése érdekében. A Molinum javaslata azt

Tőzsde

A belföldi pénzpiacra ünnep miatt szünetelt a devizaforgalom. A külföldi tőzsdék árait alább közöljük.

Valutapiac 1926 Szeptember 14 (Rador)

Devizák	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
	nyitás	zárlat						
Zürich	—	—	681	—	18805	18700	654 1/2	1933
N. York ..	517 3/8	517 1/2	3522	—	71470	70390	3385	—
London ...	2513	2512 1/2	171	—	—	3443	16435	48590
Páris	1470	1470	—	—	2025	2015	96 3/8	284
Milano	1845	1850	126	—	2550	2540	121 1/4	859
Prága	1532	1532 1/2	—	—	211460	2100 1/2	—	296 1/4
Budapest ..	7250	7255	—	—	—	9921	47410	—
Belgrád	915	915	—	—	1262 1/2	1254	5987 1/2	177
Bukarest ..	260	257 1/2	1770	—	359	357 1/4	1712 1/2	50 1/4
Varsó	—	—	—	—	—	—	477 1/2	—
Bécs	7310	7315	—	—	10072	—	805 3/4	—
Berlin	123 1/4	123 1/4	—	—	17008	16880	—	—

Száz lei árfolyama: Zürich 257 1/2, Páris 1770, Budapest 35900, Bécs 35725, Prága 17-12 1/2

Hess
mérlege
minőségi munka

Hess Victor, Sibiu
első romániai mérleggyár.

Fényképészek, Amateurök!
Fényképészeti cikkeiket a legolcsóbban

Bernát
papirosáruházában.

Plata Unirii 29. szám alatt [Laydacukrászda mellett] szerezhetik be.
Lemezeket kidolgozunk. — A világhírt Angol Imperial lemezek gyári lerakata.

Transzmissziós kerek
Pontos körforgásuak és kaliberezettek, elsőrangú anyag minden méretben. Szállít rendkívül kedvező árak mellett

Schieb Kereskedelmi és ipari vállalat Sibiu (Nagyzeben) Sírada Gării No 15.

kívánja, hogy az angol hitelezők követeléseik egy tetemes része fejében fogadják el fizetési eszközként a Viktória-koncert részvényeit, hogy ezáltal a koncertnek tartozó malmok üzemei föntrtarthatók lehessenek. Az angol hitelezők között mutatkozik is némi hajlandóság e terv elfogadására és már a közeli napokban döntést várnak ebben az ügyben. A terv elfogadása esetén a Viktória-koncert szanalása befejezett tény lenne.

Uj vámhitei kamatok Magyarországon. Budapestről jelentik: A magyar pénzügyminisztérium szeptember elsejével a vámhitei kamatláb nagyságát hét százalékban állapította meg. Jellemző, hogy amíg a külföldi államok olcsó vámhitelekkel igyekeznek a kereskedelmet minél hathatósabban támogatni, addig Romániában még a vámszabadraktárak felállítására is szinte leküzdhetetlen akadályokba ütközik.

350 millióval akarják szaporítani a monopól bevételeit. Bukarestből jelentik: Egy legutóbb közzétett kimutatás szerint az állami monopól intézmények augusztus 31-ig a költségvetésben előirányzott összegnél 103 millió lejjel többet inkassáltak. Ebből a tekintélyes pluszból ötvenmillió lej augusztus hónapra esik, amidőn ismeretesen életbelépett a szeszszáraz adóját jelentősen felemelő új tarifa. A pénzügyminisztériumban remélik, hogy ezt a többet az év végéig 350 millió lejjel sikerül szaporítani.

Beethoven, Chopin, Haydn, Mozart, Liszt,
stb. stb. a klasszikusok, a romantikusok és a modern zeneszerzők összes műveit megkaphatja bármilyen hangszerre a leggyorsabban és a legpontosabban Moravetz zeneműkereskedésénél — Timisoarán. Jegyzék ingyen.

Iskolák, tanítók figyelmébe!

הספר הראשון
héber ABC ára 40 lej,
képes héber ABC הווין
ára (erős kötés) 50 lej,

az Uj Kelet könyvosztályában.

Lámpa-belet

és gyertyabelet gyárt és mintázott árajánlattal szolgál

Lengyel Sándor és Fial

szalagszövőgyára Arad, Interurban 407.

Bádogfeldolgozó-gépek
bádogosok és lakatosok számára.

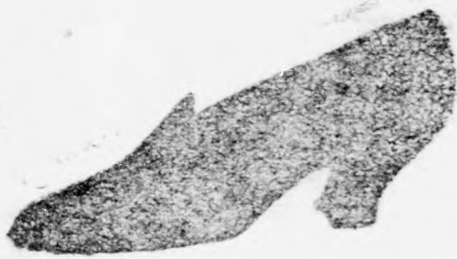
Elsőrangú gyártmányokat szállít legkedvezőbb áron

SCHIEB Kereskedelmi és Ipari Vállalat

SIBIU—NAGYSZEBEN,
Strada Gării No. 15.

Róih

cipésznél Szép-u. 2. sz. alatt készülnék a legújabb divatu cipő-különlegességek.

Bekanntmachung!

Die allbekannte Makkeroni & Teigwarenfabrik

Jakob Uhl's Söhne

Sibiu.

erzeugt von nun an auch unter strengster Aufsicht Sr. Ehrwürden Herrn Oberbäbner Herman n Künstlerher Um Mühe und Geld zu ersparen liegt es im eigenen Interesse jeder Küche solche zu gebrauchen.

SZINHAZ MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei.

Darászfészter. Duer angol vígjátékának bemutatójára készül a színház drámai együttese. A Darászfészter olyan szenzációs sikert aratott mindenütt, hogy méltán bizhatik a magyar színház abban, hogy Kolozsvárt is hatalmas sikere lesz ennek az üde, kacagtató és rendkívül kedves burleszk vígjátéknak.

Borovszky még a Bajadér Radjani szerepében lép fel.

Tompa Béla vendégjátéka. Tompa egyik legjobb szerepében lép fel még a magyar színházban, a Dolly-ban Tóbiás szerepét játssza, azonkívül a Csókos asszony-ban lép fel vasárnap este.

Heti műsor

Szerda: Bajadér (Jubiláris előadás, 50. edzés. Lengyel Irén, Ihsz fellépésével. Borovszky Ozsk8r vendégjátéka. Napi bérlet A 7. Sorozatszám 44)
Csütörtök: Darászfészter (Ujdonság, először. Neményi fellépésével. Premierbérlet 6 sz. Sorozatszám 45.)
Péntek: Darászfészter (Neményi fellépésével. Napi bérlet B 7. Sorozat 46.)
Szombat 7-kor: Darászfészter (Neményi Lillivel. Napibérlet A 8. Sorozat 47.)
Szombaton negyed 10-kor: Dolly (20. edzés. Tompa Béla vendégjátéka. Neményi, Ihsz fellépése. Napibérlet B 8. Sorozat 48.)
Vasárnap fél 3-kor: Postás fiú és huga (Operett-repriz, leszállított helyekkel. Sorozat 49.)
Vasárnap 6-kor: Darászfészter (4. edzés. Reudes helyekkel. Sorozat 50.)
Vasárnap 9-kor: Csókos asszony (Tompa Béla vendégjátéka. Lengyel Irén, Ihsz fellépésével. Napi bérlet A 9. Sorozat 51.)

APROHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Allászereseknek 50% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Harminchárom éves izr. fiúvalambert vagyok. Angol nyelvű üzletvezető állásban, teljes szakképzettséggel rendelkezem Szép fiatal urilányoktól ajánlatot kérek házasság céljából. Sok hozományra nem reflektálok. Leveleket „Komoly” jellegre a kiadóba kérek. 1762

Eladó
hálószobaberendezés Monostori-ut 56.

Nagymennyiségű fajlama eladó, — Dcnat ut 148, Kovács.

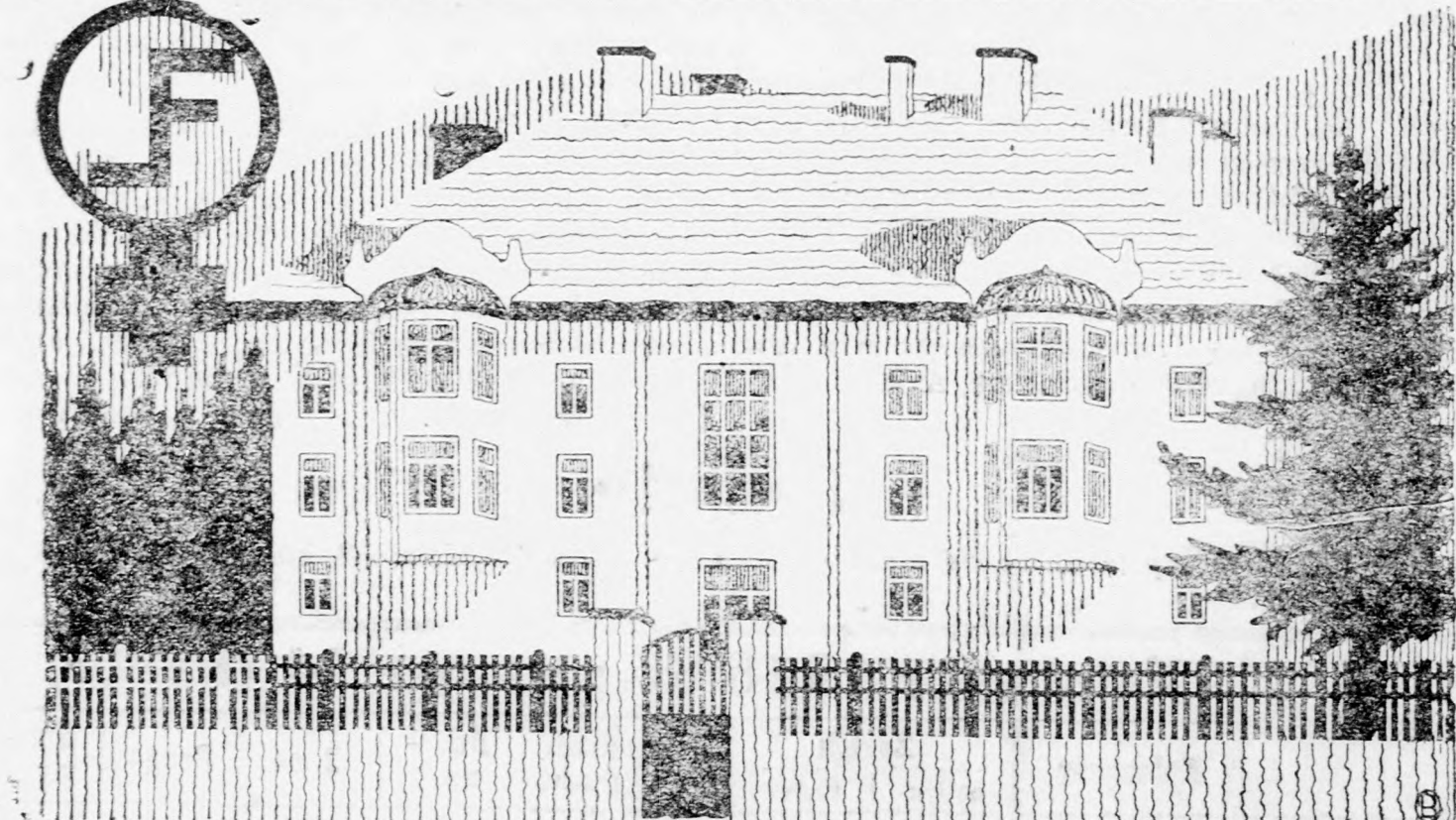
Suche intelligentes deutschsprechendes isz. Kinder-Fraulein in einem Bezirksort. Adresse in der Redaction. 1778

Különbejárati butorozott szobát keresek, lehetőleg fürdőszoba használati centrumban. — „Allandó lakó” jellegre a kiadóba, vagy délután 4-8 ig az Uj Kelet szerkesztőségében személyesen.

Intelligens izr. urinó elfogad teljes ellátásra zongorahasználati és tanítással jó családból iskoláslányokat. — Oradea-mare, Beothy Ödön-utca 42. I. emelet 7. Berger Antalné.

Nickelező telep

orvosi műszerész.
Elvállal fémtárgyak, orvosi műszerek, disztárgyak nickelezését, ollók, borotvák és kések, nyomdai papírvágó kések, stancnik és sakterek speciális készülőlévét és tükörtényezését.
Fried Jenő, Cluj, Piata Unirii No 22.

Dr. Leonhardt és dr. Flechtenmacher szanatóriuma

Brasov (Brassó) Kut-utca 42 e. Telefonszám 2-50.

Ujjonan épült modern gyógyintézet, melyben első sorban sebészeti nőgyógyászati és szülészeti betegek fogadtatnak, de ragályos és elmebetegek kivételével mindennemű más beteg is. A szanatórium a főpályaudvartól néhány perc alatt elérhető. Modern sebészeti felszerelés külön aszeptikus és szepikus műtőtermekkel. Röntgenintézet (átvilágítás, fényképezés, kezelés). Modern villanykezelés a legújabb gépekkel (Diathermia, Kvarc- és SOLLUXLÁMPA, villanymassze, Galvanizatio, Faradizatio, villanyhőfürdő, endoskópia, stb.). Lift. Elsőrendű ellátás. Három betegosztály. Szegényeknek kedvezményes árak. A betegek az állomástól és a várostól a szanatóriumba való szállítását az intézet vállalja. Vezető orvosok és tanácsadók: Dr. Leonhardt János, a segesvári kórház volt igazgató sebész főorvosa. Ifj. dr. Flechtenmacher Károly, volt Elicikai tanársegéd és volt brassói sebészeti szanatóriumának vezető orvosa.

szeszlovák...
Koloszvár...
Telefon...
177, 228 és...
Szeptem...

A legliszták...
szeszlovák...
kompromitálni...
nem egy ellene...
elvégeztek ezt a...
akik a diadal...
halkoskát halá...
függönyül ter...
A szeszlov...
goncótai és ér...
rek kezdemény...
teljes harmóni...
vel, annak ide...
zelet és gond...
valóságok és em...
a tett dinamika...
zotts és vonzza...
zük az eszmék...
bacillus-i körö...
Ezek a lé...
cselekvéseiben...
tettet, melynek...
kal inkább var...
vákra. Ezek a...
nevezett konj...
hóhérok és ku...
nak azor, hogy...
bárkét szolgál...
séghez jutnak.

A szeszlovák...
lett botrányhő...
pusok közül v...
tulathetősége...
den karrierist...
elem. Ha a cs...
Benes, Kram...
elészintésgével...
és Gajda, a m...
lami tévedés...
drogulata, törté...
talan ma, min...
pénzügyminisz...
kiküzdött dem...
De forradal...
aki már előbb...
szlovák légiók...
orosz hadvezet...
és nem kvalifi...
olyan presztiz...
amely rövides...
hez vezetett.
rangban áll a...
együtt fantázi...
merőségig fok...
a va barque-...
veszthet, —
bolsevista sse...
zeti hős érkez

A diadal...
elfátyolozódna...
hidegebb agya...
sok idő van...
tana is mindi...
lami rend azo...
csak jutalma...
lehet megszít...
szeszlovák d...
kutatták Gajo...
szivének rejte...
látták, a mely...
ségezen meg...
országba küld...
lában magasa...
— egyenesen...
főnökévé lesz...
Vannak,